

MENNING

Skynsemi og ástríður takast á

Sigríður Hagalín Björnsdóttir sendir frá sér þriðju skáldsögu sína, Eldarnir. Viðfangsefnin eru ástin og náttúruhamfarir.

Kolbrún
Bergþórsdóttir
kolbrunb@frettabladid.is

Eldarnir. Ástin og aðrar hamfarir, er skáldsaga eftir Sigríði Hagalín Björnsdóttur.

Jarðskjálftar skekja Reykjanesskaga, eldfjöllin eru vöknud til lífsins eftir 800 ára hlé. Enginn þekkir þau betur en eldfjallafræðingurinn Anna Arnardóttir, forstöðumaður Jarðvísindastofnunar, sem þarf að takast á við stærsta verkefni ferilsins við stjórn almannavarna. Hún þarflíka að takast á við áður óþekktar tilfinningar sem vakna innra með henni þegar ástin knýr óvænt dyra.

Við lestur bókarinnar fer ekki fram hjá lesandanum að höfundur hefur lagst í mikla heimildavinnu. „Bókin kallaði á heilmikið grúsk, sem var mjög gaman,“ segir Sigríður. „Bæði um jarðvísindin sjálf, en líka um starfshætti og rannsóknaraðferðir jarðvísindamanna. Og svo um persónuleika og lífsafstöðu raunvísindafólks – það var mjög gaman að skrifa sig inn í hlutverk Önnu, þessarar harðsnúnu, raunsæju vísindakonu. Ég las mér mikið til, meira að segja um jarðeðlisfræði, sem ég botna hvorki upp né niður í, og tók viðtöl við vísindamenn. Svo gerði Reykjanesskagi mér þann greiða að hefja jarðskjálftahrinu fjórum mánuðum eftir að ég byrjaði að skrifa bókina, og þá gafst mér tækifæri til að rannsaka efni bókarinnar út frá hinu starfinu mínu, sem fréttamaður á Ríkisútvarpinu. Ég er alveg orðin slarkfær áhugamaður um jarðvísindi eftir þessa vinnu.“

Spurð hvort hún hafi lengi haft áhuga á jarðfræði og jarðhræringum segir hún svo vera: „Já, alveg frá því að ég var litill krakki. Eins og margir Íslendingar, býst ég við, það er eiginlega ómögulegt að búa hér án þess að hafa áhuga á jarðfræði. Mig langaði líka að skrifa um samband okkar við landið okkar. Það er mjög áhugavert, enda kemur á daginn að Ísland er ekki eiginlegt land, í strangasta jarðfræðiskilningi, heldur hafsbót sem stendur upp úr sjónum. Svo stendur þessi funheiti möttulstrókur upp undir okkur svo jörðin er alltaf að

renna undan okkur, á jarðfræðilegu harðastökki ... og það er óneitanlega freistandi að velta því fyrir sér hvort þetta skýri kannski margt í fari þjóðarinnar, hvað við erum óróleg, hvað stjórnmálin okkar og efnahagslífið eru óstöðug.“

Ójafnvægi innra með okkur

Hún er spurð hvort hún hafi við skriffin velt því fyrir sér að hætta væri á að alls kyns upplýsingar um jarðhræringar gætu yfirgæft persónusögu bókarinnar. Hún svarar: „Ég var mjög meðvituð um þessa hættu, og það var áskorun að tefla saman svona stórum viðfangsefnum, ástinni og náttúruhamförumum, án þess að persónurnar týndust. En jörðin og kraftar hennar voru frá upphafi næstum eins og ein af sögupersónunum. Önnu er kennt frá blautu barnsbeini að skilja heiminn út frá jarðvísindum, hún lifir og hrærist í þessum heimi og skilur eiginlega ekki lífið utan hans, vísindaleg hugsun hennar er styrkur hennar, en hún verður henni líka að falli.“

Það eru áhugaverðar andstæður í bókinni. Anna er vísindakona sem leggur mikið upp úr rökhusun og svo vakna innra með henni tilfinningar sem hún ræður ekki við. Ástin verður eins og hamfarir og hamfarir geisa svo í náttúrunni.

Um þetta segir Sigríður Hagalín: „Þessir hlutir berjast alltaf um í okkur, skynsemin og ástríðurnar, og kannski eru þær ekki andstæður. Ég held að við – og þá meina ég Vesturlandabúar síðan á 18. öld – höfum haft tilhneigingu til að afneita tilfinningunum og innsæinu og setja allt okkar traust á skynsemina. Þá verður alltaf ákveðið ójafnvægi, innra með okkur og í menningu okkar, í sambandi okkar við náttúruna, hvar sem er. Okkur finnst við alltaf hafa stjórn á aðstæðum, sem er alger blekking. Síðan gerist eitthvað eins og náttúruhamfarir eða COVID-faraldurinn, og þá áttum við okkur á því hvað við höfum í raun takmarkaða stjórn á lífi okkar. Eins og skynsemisveran Anna, sem verður fyrir því áfalli að verða ástfangin. Við köllum okkur sjálf Homo sapiens, hinn viti borna mann, en fyrir jörðinni erum við bara hrúgur af tilfinningasömu kolefni, eins og hún segir í bókinni.“

Okkur finnst við alltaf hafa stjórn á aðstæðum, sem er alger blekking, segir Sigríður. FRÉTTABLAÐID/VALLI

SÍÐAN GERIST EITTHVAÐ EINS OG NÁTTÚRUHAMFARIR EÐA COVID-FARALDURINN, OG ÞÁ ÁTTUM VIÐ OKKUR Á ÞVI HVAD VIÐ HÖFUM Í RAUN TAKMARKAÐA STJÓRN Á LÍFI OKKAR.

Fáranlega frelsandi

Skáldsagan er áberandi vel skrifuð og Sigríður er spurð hvort hún hafi lagt mikið upp úr stílunum. „Ég hef unnið við að skrifa í meira en tuttugu

ár, en það er tæplega hægt að finna knappara form en ljósvakafréttir. Það er erfitt og gefandi og fáránlega frelsandi að skrúfa algerlega frá nýjum krönum og skrifa skáldskap,“ segir hún.

Eldarnir er þriðja skáldsaga Sigríðar. Hún er í annasömu starfi fréttamanns á RÚV og er spurð hvernær hún finnr sér tíma til að skrifa. „Ég þarf að taka frá tíma til að skrifa, kúpla mig frá fréttunum nokkra mánuði í senn. Vinnuveitandi minn hefur sýnt því mikinn skilning, ég hef fengið að taka mér fri og minnka

starfshlutfallið á tímabilum, og svo hef ég tvisvar fengið úthlutun úr launasjóði rithöfunda til að eiga salt í grautinn. En ég gæti þetta ekki með fullri vinnu. Ekki endilega út af tímaskorti, en blaðamennskan er svo krefjandi og skapandi starf að það verður ekki mikil orka eftir fyrir skáldskapinn.“

Hún segist vera byrjuð að leggja drög að næstu bók. „Ég get eiginlega ekki beðið eftir því að keyra af stað af fullum krafti. Það eru svo margar sögur ósagðar og svo stuttur tími til að segja þær.“

Sönggleði í Hannesarholti

Söngkonan Hera Björk ætla, ásamt Benna Sig, að halda uppi sönggleðinni í Hannesarholti á morgun, sunnudaginn 8. nóvember, kl. 14.00 í beinu streymi á fésbókarsíðu Hannesarholts. Saman munu þau syngja uppáhaldslög sín við dillandi harmonikkuundirleik. Allir eru hvattir til að taka undir heima í stofu. Textar verða á tjaldi.

Hera Björk hefur komið víða við, sungið með hljómsveitum og kórum og tekið þátt í söngleikjum og Eurovision. Benni nemur guðfræði við Háskóla Íslands og er auk þess umboðsmaður og tónleikahaldari.

Hera Björk verður í Hannesarholti. MYND/ADSEND

Perlur á uppboði

Uppboð stendur yfir hjá Fold uppboðshúsi við Raudarárstíg. Meðal verka á uppboðinu er gullfallett olíumálverk eftir Jóhannes S. Kjarval sem ber nafnið Guldbjerget. Glæsilegt málverk eftir Gunnlaug Blöndal af liggjandi módeli er boðið upp. Á uppboðinu er einnig sjaldgæf uppstilling með koparkrúsum og eplum eftir Ásgrím Jónsson. Þá verða einnig boðin upp stór veggteppi eftir Ásgerði Búa-dóttur og Barböru Árnason ásamt verkum Louisu Matthíasdóttur, Nínu Tryggvadóttur, Guðmundu Andrésdóttur og Kristínar Jónsdóttur. Fjöldi annarra verka er á uppboðinu.

Verk eftir Gunnlaug Blöndal. MYND/ADSEND